

Utbildningsinspektion i Skräddarbacksskolan och Mats Knuts skola

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Skräddarbacksskolan	Antal barn/elever/studerande
Grundskola	327
Förskoleklass	22
Mats Knuts skola	Antal barn/elever/studerande
Grundskola	33
Förskoleklass	24
Totalt i rektorsområdet	Antal barn/elever/studerande
Grundskola	360
Förskoleklass	46

Skräddarbacksskolan och Mats Knuts skola utgör ett rektorsområde inom Borlänge skolområde. Utbildningen vid Skräddarbacksskolan omfattar förskoleklass och grundskola årskurs 1-6, i anslutning till skolan finns fritidshem. Utbildningen vid Mats Knuts skola omfattar förskoleklass, fritidshem och grundskola årskurs 1-2. I rektorsområdet ingår även förskoleverksamhet. I rapporten används begreppet rektorsområde eller Skräddarbackens skolor när uppgiften avser båda skolorna och i annat fall nämns skolorna vid respektive namn.

Mats Knut skola skall enligt kommunens beslut läggas ner fr.o.m. höstterminen 2004. Eleverna kommer därmed att flyttas över till Skräddarbacksskolan.

Skräddarbacksskolans huvudbyggnad är uppförd 1981. Delar av verksamheten finns i närliggande f.d. förskolelokaler. Mats Knuts skola byggdes 1956.

Skolornas upptagningsområde utgörs till största delen av villabebyggelse men även en del bostadsrätter och hyresrätter. Hela området byggdes i början av 80-talet i samband med att Banverket flyttades till Borlänge.

Inspektionen omfattar förskoleklassen och grundskolan.

Genomförandet av inspektionen i Skräddarbacksskolan och Mats Knuts skola

Skolverket sände den 17 novemver 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Skräddarbacksskolan och Mats Knuts skola har bestått av undervisningsråden Anna Bergstedt Nordqvist och Tor Andersson. Besök i Mats Knuts skola genomfördes den 2 mars 2004. Besök i Skräddarbacksskolan inleddes den 3 mars och avslutades den 4 mars 2004. .

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildnings-

inspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Skräddarbacksskolan och Mats Knuts skola, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Skräddarbacksskolan/Mats Knuts skola genomfördes formella intervjuer med rektorn och biträdande rektorer, representanter för lärare, elevvårdsteam, resursteam, elevrådet, ett slumpmässigt urval av elever i förskoleklass och årskurserna 2, 5 och 6 samt föräldrar varav några även ingick i den lokala föräldrastyrelsen. Ett flertal lektioner besöktes. Under besöket fördes också spontana samtal med elever, lärare och övrig personal.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Grundläggande demokratiska värden

Vid Mats Knuts skola har eleverna möjlighet att vid stormöten framföra sina åsikter. I Skräddarbacksskolan har man klassråd från vilka frågor kan lyftas till elevrådet som består av valda representanter från varje klass. Vid intervjuerna med eleverna framkommer att de förstått den demokratiska processen och att de upplever att de via dessa organ kan påverka. De har även förståelse för att rätta sig efter de beslut de fattat i demokratisk ordning som t.ex. att följa gemensamt upprättade regler.

Eleverna upplever att de kan påverka undervisningen genom att de ges möjligheter att välja mellan olika arbetsuppgifter och ibland även om man vill arbeta ensam eller tillsammans med någon eller några. Eleverna är aktiva och tycker att skolan är rolig och meningsfull.

I Skräddarbacksskolan och Mats Knuts skola råder en lugn och trygg stämning. Förhållningssättet mellan vuxna/elever och elev/elev präglas av respekt och tolerans. Alla tar ansvar för att det upprätthålls ett gott kamratskap och allas lika värde.

Sammanfattningsvis konstaterar inspektörerna att rektorsområdets resultat gällande måluppfyllelsen av läroplanens strävansmål inom området normer och värden är av god kvalitet.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Utveckling och lärande

Eleverna inom rektorsområdet känner till målen för utbildningen i ämnena svenska, matematik och engelska, både de nationella och de kommunala. När det gäller övriga ämnen och läroplanens strävansmål är dessa mer okända.

Eleverna kan arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. De utvärderar sitt eget lärande genom att följa sin "portfolio" (se beskrivning under avsnitt pedagogisk verksamhet). Eleverna är medvetna om att en kunskapsutveckling sker men inte på vilket sätt de lär sig. Arbetet med "portfolio" har kommit olika långt i olika klasser och fungerar fortfarande inte som det verktyg det var avsett att vara.

Kunskaper

Av resultaten vid de nationella ämnesproven våren 2003 framgår att andelen elever som inte nått målen i svenska, matematik och engelska fördelar sig enligt följande: Andelen elever som uppnått målen i svenska är 100 procent, matematik 89 procent och engelska 95 procent. Enligt rektorn och lärarna finns inga könsbundna skillnader i resultaten.

En samlad bild över skolans resultat i förhållande till läroplansmålen och kursplanernas mål för övriga ämnen saknas. Kunskapen om dessa resultat ägs av respektive lärare. Bedömningen av skolans måluppfyllelse gällande elevernas kunskapsutveckling blir därmed svår.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna elevernas kännedom om målen för utbildningen och medvetandet om sitt eget lärande är godtagbart men behöver utvecklas.

Möjligheten att bedöma och analysera resultaten då det gäller läroplanens mål respektive målen i de nationella kursplanerna i andra ämnen än svenska, matematik och engelska är begränsad och därmed osäker. Enligt inspektörernas bedömning behöver skolorna utveckla arbetet med att följa upp resultaten i samtliga ämnen för att kunna göra en bedömning av skolans resultat avseende det pedagogiska arbetet.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Samverkan i skolmiljön

Inom rektorsområdet finns formella organ för att ge eleverna inflytande i verksamheten. I Mats Knutskolan har man regelbundet stormöten där olika skolgemensamma frågor, oftast initierade av eleverna, tas upp. Det kan handla om inköp av lekmateriel, utflykter, fester och liknande. I Skräddarbacksskolan har man klassråd i vilka samtliga elever kan ta upp frågor. Klassrådet vidarebefordrar frågor som är av övergripande karaktär till elevrådet. Elevrådet består av två representanter från varje klass och leds av en lärare. Vid Skräddarbacksskolan finns en nybildad miljögrupp som ersätter en tidigare skolgårdsgrupp samt en skolidrottsförening där elever ingår i styrelsen. Skolan har inget elevskyddsombud, men eleverna från årskurs fyra och uppåt deltar i skyddsronterna vid skolan.

Inom rektorsområdet finns en lokal föräldrastyrelse (se vidare avsnitt styrning, ledning och kvalitetsarbete).

I den lokala arbetsplanen, vilken förankrats i föräldrastyrelsen, finns angivet två trivselregler vilka gäller i båda skolorna. Dessa anger hur man skall bemöta varandra och att hur man skall vårda skolmiljön. Därutöver finns i varje klass regler om bl.a. förhållningssätt som elever och lärare tagit fram tillsammans.

Undervisningens innehåll och uppläggning planeras av läraren och elevernas inflytande begränsas till att få möjlighet att styra över i vilken ordning man vill utföra de olika uppgifterna. I samband med temarbeten och liknande ges eleverna ibland möjligheter att vara med och välja arbetssätt och innehåll samt om man vill arbeta självständigt eller i grupp.

Samtliga elever inom rektorsområdet har individuella utvecklingsplaner och utvecklingsbok. Dessa har som syfte att göra eleven medveten om sin egen utveckling och läroprocess och därmed skall eleven även kunna påverka det egna lärandet. Arbetet med denna dokumentation varierar mycket mellan olika lärare. Lärarna uppger att de har för lite kunskap om olika "lärstilar" för att kunna förverkliga syftet med utvecklingsboken. Detta anser rektorn är ett utvecklingsområde och fortbildning i ämnet är planerad.

Arbetet mot kränkande behandling

Inom rektorsområdet förekommer ett aktivt förebyggande arbete mot kränkande behandling. Alla lärare har genomgått utbildning i "Charlie", en metod som inriktar sig på att utveckla elevens självkänsla och förmåga att lösa konflikter. I

klassrummen och på rasterna förekommer ständigt samtal om att vara en bra kompis och om att visa respekt och tolerans mot varandra. Det finns också gemensamt framtagna umgängesregler för rektorsområdet och klassvis. Det finns dock skillnader i ambitionsnivån på det förebyggande arbetet mellan de olika arbetslagen.

Handlingsprogrammet mot kränkande behandling ingår som en del i den lokala arbetsplanen. Därutöver finns ett dokument "Handlingsplan för en god social skolmiljö på Skräddarbackens skolor", som tagits fram av skolans "Må bra grupp". I båda dokumenten finns beskrivning av förebyggande arbete och vad som skall göras vid upptäckt av mobbning. Arbetslaget skall göra den första insatsen vid signal om att det förekommer mobbning. Om det inte upphör tar de kontakt med "Må bra gruppen" som består av tre lärare och två fritidspedagoger. Berörda föräldrar informeras alltid i ett tidigt skede. Hur man skall agera när en elev känner sig kränkt av en vuxen finns inte upptaget i programmet. Enligt rektorn är det hon som bär ansvaret för att ta hand om detta. Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att åtgärderna skall omfatta alla former av kränkande behandling och inte endast mobbning.

Skolhälsovård och elevhälsa

Såväl rektor som föräldrar och elever är bekymrade över att skolhälsovården inte fungerar tillfredsställande. Hälsokontrollerna genomförs inte i tid och skolsköterskan finns inte tillgänglig när behov uppstår. Rektorn uppger att hon kontaktat ansvarig i kommunen och att hon förväntar sig att det kommer att åtgärdas snarast. Inspektörerna utgår ifrån att så sker.

I samtliga klasser bedrivs fysiska aktiviteter 30 minuter per dag under lärares ledning, de dagar det inte är idrott på schemat.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolornas arbete avseende arbetsmiljö och delaktighet är av god kvalitet. Elevernas inflytande över undervisningen och sitt eget lärande är godtagbart men behöver utvecklas. Skolornas arbete med att förebygga och motverka mobbning är godtagbart men handlingsprogrammet bör utvecklas till att omfatta alla former av kränkande behandling.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Lokala mål och innehåll

Rektorsområdet har lokalt bearbetade kursplaner och kunskapsmål. Enligt de intervjuade lärarna styr dessa lokalt undervisningens planering och genomförande.

Skolorna använder sig av "portfolio", digitalt eller i pappersform, för att samla alster som visar elevernas kunskapsutveckling. Denna har som syfte att öka elevernas medvetenhet om sitt eget lärande. Hur detta instrument används skiftar mellan olika lärare. I samband med utvecklingssamtal diskuteras barnens kunskapsutveckling.

Organisering av den pedagogiska verksamheten

Enligt rektorn kontrolleras den utlagda undervisningstiden i respektive klass och årskurs inför varje nytt läsår. Skräddarbackens skolor arbetar efter det beslut om fördelning av timmar för årskurs 1-9 som finns inom Borlänge skolområde. Denna motsvarar den nationella timplanen.

Eleverna är indelade i klasser efter årskurs. Förskoleklasserna är lokalmässigt integrerade.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

Skräddarbackens skolor har ett resursteam vars uppgift är att upptäcka, utreda, åtgärda och följa upp elever i behov av särskilt stöd. Resursteamet består av specialpedagogiskt utbildade lärare på Skräddarbackens skolor, fritidspedagoger samt lärare som arbetar som resurser i verksamheten.

Stödbehov upptäcks vanligtvis redan då barnen befinner sig i förskolorna som finns inom rektorsområdet. Att upptäcka barnen så tidigt som möjligt har tidigare fungerat mycket bra, men har under de senaste åren försämrats. Som en förbättringsåtgärd anges att en förskollärare nu kommer att arbeta viss del av sin tjänst i förskolan för att upptäcka eventuella stödbehov samt delta i överlämnandet av barn till förskoleklassen/skolan.

I skolorna upptäcks elevers behov av stöd dels genom tester och prov dels i samband med klasskonferenser där samtliga elevers sociala situation och studieresultat behandlas av undervisande lärare och specialpedagog.

Utredningar genomförs först och främst av den specialpedagogiska personal som finns i resursteamet. Vid behov tar skolorna även hjälp av psykolog och annan kompetens inom skolområdet.

För samtliga elever som är i behov av stöd upprättas åtgärdsprogram som utvärderas regelbundet av ansvarig lärare. Vid inspektionstillfället finns cirka trettio elever på skolorna som har upprättade åtgärdsprogram. Vårdnadshavare erbjuds alltid att delta vid upprättandet av åtgärdsprogrammet.

Skolornas elevvårdsteam som består av rektor, specialpedagog, kurator och skolsköterska träffas var tredje vecka. Rektor kallar till elevvårdskonferens vid behov, vårdnadshavaren inbjuds vanligtvis att närvara och ibland även eleven.

De elever som är berättigade till modersmålsundervisning får detta genom att modersmålslärare kommer till Skräddarbacksskolan. För närvarande finns inte

någon elev som rektorn bedömt vara i behov av studiehandledning på modersmålet.

Det finns tre elever som är placerade i en särskild undervisningsgrupp som ligger i anslutning till Skräddarbacksskolan. Dessa elever har en klassplacering och deltar i vissa ämnen tillsammans med sin klass. Ingen av dem har någon anpassning av studiegången. Inom rektorsområdet finns även några elever som är placerade i den s.k. i utvecklingsklass inom resursskolan (se särskild rapport om resursskolan).

Arbetssätten

I förskoleklassen utgår arbetet från barnens behov. Man arbetar runt olika teman. Det finns god tillgång på stimulerande material som exempelvis sådant som tränar barnens logiska tänkande. Det finns också stort utrymme för lek och socialt samspel. I grundskolans klasser ser inspektörerna exempel på temaarbete, forskande arbete och arbete med NTA (Natur och teknik för alla). Skolan lånar även experimentellt material från Framtidsmuseet som används i undervisningen. Under inspektörernas besök i klasserna iakttas dock företrädesvis individuellt arbete i arbetsböcker. I Skräddarbacksskolan används datorn aktivt i undervisningen på ett mycket bra sätt. Datorerna är lättillgängliga för eleverna och eleverna har egna e-postadresser. Exempelvis arbetar eleverna vid inspektörernas besök med ”datalego” och filminspelning.

Utvecklingssamtal samt utvärdering och bedömning av lärandet

Utvecklingssamtal genomförs minst en gång per termin. Enligt intervjuade föräldrar är dessa samtal väl förberedda och fyller en viktig funktion i samarbetet mellan skola och hem samt för att stödja elevens utveckling både socialt och kunskapsmässigt. Utvecklingssamtalen följs upp vid nästa samtal och om vårdnadshavaren/eleven önskar går man också igenom elevens portfolio.

Elevernas kunskapsutveckling bedöms enligt lärarna regelbundet under skoltiden utifrån prov, diagnoser och tester. Borlänge kommun använder sig av s.k. årskursprov i ämnena matematik, svenska och engelska från årskurs 1 och uppåt. Utvärdering av lärandet i andra ämnen sker bl.a. i samband med utvecklingssamtalen.

Samverkan och öppenhet

Skräddarbacksskolan samverkar med arbetslivet då det gäller prao för eleverna i årskurs 5. Det finns genom kommunen möjlighet att få gratis busstransport till olika kulturella evenemang.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolorna, i samverkan med hemmet, har ett pedagogiskt arbete för att nå målen av god kvalitet.

Skräddarbacksskolans sätt att använda datorer som ett medel i undervisningen är av mycket god kvalitet.

Anpassningen av undervisningen till elevers olika behov är av god kvalitet.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

Ansvarsfördelning, beslutsordning och kommunikation

Skräddarbacksskolan och Mats Knuts skola med tillhörande skolbarnsomsorg och förskoleverksamhet utgör ett rektorsområde. I rektorsområdet tjänstgör en rektor och två biträdande rektorer. Rektorn har huvudansvar för Skräddarbacksskolan. Den ena biträdande rektorn ansvarar för Mats Knuts skola medan den andra ansvarar för förskoleverksamheten som är knuten till området. Det är tydligt för elever och föräldrar vem som är rektor och har det övergripande formella ansvaret. Rektorn träffar regelbundet de övriga rektorerna inom Borlänge skolområde.

Rektorn fattar beslut i enlighet med vidaredelegation från skolområdeschefen. Besluten återrapporteras direkt till nämnden.

Rektorsområdet har sedan 1997 en lokal föräldrastyrelse enligt förordningen om försöksverksamhet med lokala styrelser inom grundskolan och den obligatoriska särskolan (SFS 1996:605). Den lokala styrelsen med föräldramajoritet har enligt delegation från barn- och skolnämnden bl.a. ansvar för att upprätta lokal arbetsplan, handlingsprogram mot kränkande behandlingen samt kompetensutvecklingsplan för personalen. Vid inspektionen framkommer att varken styrelsen eller rektorn känner till styrelsens ansvar enligt nämndens beslut. Rektorn fattar beslut på en rad områden som enligt nämndens beslut åvilar den lokala föräldrastyrelsen. Styrelsen fungerar som ett råd det vill säga rektorn diskuterar frågorna med styrelsen innan beslut fattas. Någon utvärdering av styrelsens arbete har inte gjorts av Borlänge kommun.

Rektors ansvar, befogenheter och funktion

Rektorn är väl förtrogen med verksamheten vilket framkommer i de intervjuer inspektörerna har med rektorn, lärare och föräldrar. Representanter från förskoleklassen uttrycker dock att de inte anser att rektorn fullt ut har kännedom om den verksamhetens förutsättningar och behov.

Rektorn har framförhållning och driver ett pedagogiskt utvecklingsarbete. Detta görs främst via det ”pedagogiska rådet” som är sammansatt av en lärare från varje arbetslag, en specialpedagog från resursteamet samt rektor. Pedagogiska frågor dryftas även på arbetslagsmöten och på stormöten då samtlig personal inom rektorsområdets samlas. Av intervjuerna framgår att personalen ser rektorn som en pedagogisk ledare med visioner om hur skolan skall utvecklas.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Rektorsområdet har en lokal arbetsplan som tagits fram av skolledningen i samverkan med personal, elever och den lokala föräldrastyrelsen. Den tar upp områdena elevens medverkan och inflytande, elevvård, utvecklingssamtal, mobbning/konfliktlösning, föräldrainflytande/delaktighet, personalsamverkan, jämställdhet, kultur, IT- användning, miljö, trafik samt ANT (alkohol-narkotika-tobak). I arbetsplanen anges att den skall utvärderas vid varje läsårs slut. Enligt lärarna styr den lokala arbetsplanen arbetet i skolorna.

Den utvärdering som skolan gjorde av verksamheten i juni 2003 utgår inte från målen i arbetsplanen utan är en utvärdering av olika aktiviteter som förevarit under läsåret. Därmed visar den inte graden av måluppfyllelse utan utgör en bekräftelse på vad som gjorts.

Rektorsrådets kvalitetsredovisning har upprättats utifrån målen i kommunens skolplan, den s.k. kvalitetshandboken. Samtliga lärare och övrig personal har svarat på en enkät som kommunen centralt skickat ut. Svaren har sedan sammanställts och bildat grunden för kvalitetsredovisningen. Personalen ser ingen koppling mellan den lokala arbetsplanen, den egna verksamheten och kvalitetsredovisningen och förstår inte vad den tjänar för syfte. Det går dock att återfinna målområdena i skolans egen arbetsplan och de utvecklingsområden som framkommit i kvalitetsredovisning finns med i skolans reviderade arbetsplan för 2003-2004.

I april 2000 genomförde Borlänge kommun en egen tillsyn av Skräddarbackens förskolor/skolor. Denna tillsyn hade som syfte att få en bild av hur verksamheterna levde upp till de kvalitetsmål som såväl nationella som kommunala styrdokument ställer samt hur alla barn/elever i kommunen får likvärdiga möjligheter till utveckling och lärande. I samband med tillsynen genomfördes besök i verksamheterna, intervjuer med personal samt enkäter till elever och föräldrar. Frågorna i enkäterna utgick från skolplanens kvalitetsmål. Tillsynen resulterade i att barn- och skolnämnden föreslog en rad förbättringsåtgärder. I november 2000 gjorde nämnden en uppföljning i vilken det konstaterades att skolledning och personal arbetade på ett mycket medvetet sätt med förslagen till förbättringsåtgärder. Den 4 november 2003 gjorde nämnden ytterligare ett tillsynsbesök vid Skräddarbackens skolor. Vid detta konstaterades att rektor tillsammans med sitt ledningsteam och i samverkan med skolans personal åstadkommit nödvändiga förbättringar utifrån tidigare tillsyn. Förbättringar som återstår är att alla elever skall ha en utvecklingsbok/individuell utvecklingsplan och arbetet med kvalitetsredovisningen. Den lokala föräldrastyrelsen omnämns inte i tillsynen.

Rättssäkerhetsfrågor

Eleverna erbjuds den garanterade undervisningstiden. System finns för att kontrollera att alla barn kommer till skolan och i vilken utsträckning de närvarar. Det finns beslut i enlighet med bestämmelserna för de elever som är placerade i särskild undervisningsgrupp. För närvarande finns ingen elev vid skolan som har anpassad studiegång. För de elever som går i resursskolan uppger rektorn att hon fortfarande är rektor för eleverna men att det är en annan rektor som är ansvarig för verksamheten där.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att ansvarsfördelningen mellan den lokala föräldrastyrelsen och rektorn inte fungerar i enlighet med nämndens beslut. Detta innebär att ett flertal beslut inte fattas i enlighet med delegationsordningen. Detta bör förbättras.

Rektorsfunktionen och ledningen av rektorsområdets inre arbete har god kvalitet och beslut angående enskild elev fattas enligt bestämmelserna. Det pedagogiska ledarskapet bedömer inspektörerna vara av mycket god kvalitet.

Inspektörerna bedömer vidare att skolans kvalitetsredovisning är godtagbar men inte till fullo fungerar som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten och bör utvecklas.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Tillgång till utbildning

I Skräddarbackens skola erbjuds språkval till eleverna i årskurs 6 i ämnena tyska, franska, spanska och förstärkning/stöd i ämnena engelska och svenska. Eleverna får under den första terminen i årskurs 6 prova på alla språken tyska, franska och spanska för att sedan välja något av dessa.

Skolorna har valt att lägga extra tid på hälsoarbetet och har idrott ca 30 minuter per vecka utöver timplanen. Elevens val erbjuds inom i stort sett samtliga ämnen. Av intervjuer framgår att elevens val innehåller både fördjupning och breddning av skolans ämnen. Den synpunkt som framfördes i intervjuerna med både elever och föräldrar är att eleverna inte alltid får sitt förstahandsval. Samtliga elever med annat modersmål än svenska erbjuds modersmålsundervisning. Svenska som andra språk ges i form av stöd och läses inte som ett eget ämne av de elever som har annat modersmål.

Skräddarbackens skola är anpassad för elever med olika typer av funktionshinder. På skolan finns elever med funktionshinder såsom hörselskada och rörelsehinder, men även andra former av funktionshinder såsom DAMP och ADHD.

Information om utbildning

Enligt skolans rektor finns det inte någon central information som går ut till vårdnadshavare om val, utbildningens innehåll liksom om rättigheter och skyl-

digheter enligt lagar och förordningar. Av intervjuerna med föräldrarna framgår att föräldrarna inte känner till vilka rättigheter de har i skolan.

Föräldrarna får information skolans verksamhet vid föräldramöten, regelbunden skriftlig information från rektorn och veckobrev från respektive klasslärare. Skolan har även en egen hemsida med information om skolan. När det gäller det enskilda barnet ges informationen främst i samband med utvecklingssamtalen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att eleverna inom rektorsområdet generellt har tillgång till utbildning i den omfattning och med de möjligheter till val som bestämmelserna föreskriver.

Elever som har svenska som andraspråk ges inte möjlighet att läsa detta som ett eget ämne vilket inte är godtagbart och måste åtgärdas.

Informationen till vårdnadshavare och elever om vilka rättigheter de har är godtagbar men behöver förbättras.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Personalresurser, personalens kompetens och kompetensutveckling

Inom rektorsområdet har lärarna utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. I förskoleklasserna finns två förskollärare per grupp om 22 respektive 24 barn. I grundskolan finns 7,6 lärare på 100 elever. Skolorna har en stabil personalgrupp och några problem att rekrytera personal med adekvat utbildning föreligger inte. Fritidspedagogerna på fritidshemmet tjänstgör i varierande omfattning i skolan.

Det finns en gemensam kompetensutvecklingsplan för rektorsområdet. Den har fem prioriterade områden vilka delvis överensstämmer med de utvecklingsområden som tagits fram i samband med skolans kvalitetsredovisning. Kompetensutvecklingsplanen är framtagen av rektor i samverkan med personalorganisationerna. Den lokala föräldrastyrelsen har inte varit involverad trots att ansvaret åvilar denne enligt delegationen. I intervjuerna med lärarna framkommer att de i stort sett är nöjda med den kompetensutveckling de får.

Skolorna har god tillgång på läroböcker och övrig utrustning. Enligt intervjuerna finns en del läroböcker som inte är helt aktuella vilket enligt föräldrarna kan leda till att eleverna inte fullt ut får en utbildning som är aktuell. I förskoleklasserna och i skolan i övrigt finns ett brett urval av material som stimulerar barnens eget forskande.

Läromedel, utrustning och lokaler

Datorutrustning vid Skräddarbacksskolan används i undervisningen på flera olika sätt. På Mats Knuts skola används datorerna i mindre utsträckning. I intervjuerna framkommer att kommunens avtal gör att skolan inte själva kan styra över inköp och support. Skräddarbacksskolan har ett eget bibliotek medan Mats Knuts skola använder det kommunala biblioteket regelbundet.

Båda skolorna har en beredskap för att anpassa utrustning och läromedel till barn med olika funktionshinder.

Skräddarbacksskolan är byggd utifrån att arbeta i arbetslag. Det finns tre studiehallar med sex klassrum i anslutning till var och en av dem. Det finns slöjdsalar och musiksalar. Saknas gör dock sal för hem och konsumentkunskap detta har lösts genom att utnyttja de salar som har ett "minikök" och så utnyttjar man skolans egna storkök. Skolan ligger i ett skogsområde som utnyttjas i undervisningen både när det gäller idrott och hälsa samt naturkunskap.

Resursfördelning

Budgeten bygger på ett avtal mellan skolområdet och beställarkansliet. Rektorsområdet får sedan en tilldelning med en summa per elev. Rektorn har ansvar för att inom sin ram fördela medlen efter behov. På Skräddarbacksskolan har man valt att göra stora klasser för att därmed ha möjlighet att ha ett resursteam som har ansvar för att se till att elever i behov av stöd får detta tillgodosett. På Mats Knuts skola har man mindre klasser istället.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolornas resurser avseende personalens kompetens, lokaler och övrig utrustning är av god kvalitet.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Skräddarbacksskolan och Mats Knuts skola övergripande är av god kvalitet. Rektorns sätt att leda det pedagogiska arbetet och datoranvändningen i undervisningen är av mycket god kvalitet.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- elevernas kännedom om målen för utbildningen,
- elevernas medvetande om sitt eget lärande,
- elevernas inflytande över undervisningen och sitt eget lärande,
- uppföljning av skolans resultat i samtliga ämnen,
- handlingsprogrammet gällande alla former av kränkande behandling,
- barn- och skolnämndens information till den lokala föräldrastyrelsen,
- skolans kvalitetsredovisning samt
- informationen om val i utbildningen samt rättigheter och skyldigheter till vårdnadshavare och elever.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Undervisning i svenska som andraspråk erbjuds inte för samtliga elever som är berättigade till detta (2 kap. 15 § grundskoleförordningen).

Datum	Ort
2004-08-19	Stockholm

Anna Bergstedt Nordqvist
Tor Andersson